

A különlegesen képzett rendőrkutyákat nehéz megtéveszteni

Ágnes pelenkában tárolják a szagot

Nyomkövető és szagazonosításra kiképzett kutyák segítettek a tavaly év végi Csongrád megyei sorozatrablás felderítésében is. A kifinomult orrú kutyákat nagyon nehéz megtéveszteni: az ember eredetileg kódolt szagát pontosan ki-szűrik.

MUNKATÁRSUNKTÓL

Kutyák és gazdáik mutatták be tudományukat a sándorfalvi úti rendőrségi objektumon. – Az egyik kutyánk segítségével sikerült tavaly egy sorozatrablás végére pontot tenni – mondta Nagy Mihály, a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság bűnügyi igazgatója. A betöréseknél rögzített szagmintákat mindig elraktározza a rendőrség. Egy azonosítás során a kiváló orrú német juhász szagolta ki, hogy a bűncselekményt ugyanaz a személy követte el.

„A jól képzett néglábúakat a parfüm, a mosószer vagy az öblítőszer nem zavarja meg, az emberben kódolt szagot százszázalékos biztonsággal kiválasztják.

Kiss György

A szakemberek szinte minden betörés, lopás vagy életellenes bűncselekmény helyszínén igyekeznek szagmintákat rögzíteni. Ez megelőz minden egyéb tévkenységet, mivel az ujjlenyomat-kutatáshoz, vagy más nyomok rögzítéséhez használt vegyszerek megzavarják a kutyákat. A szag tárolásához a legmegfelelőbb az Ágnes pelenka.

– A magyarok által gyártott textíliát használják külföldön is – tudtuk meg Kiss Györgytől, a bűnügyi-technikai osztály munkatársától, aki elmagyarázta: a szagnyom rögzítését a lehető legkorábban kell elvégezni, hogy a szag minél intenzívebb maradjon. A jól képzett négy-

A jól képzett rendőrkutyák a nyomozókat segítik

Fotó: Schmidt Andrea

lábúakat a parfüm, a mosószer vagy az öblítőszer nem zavarja meg, az emberben kódolt szagot százszázalékos biztonsággal kiválasztják. Kiemelt bűncselekmények esetén az összehasonlítást néha több kutyával is elvégzik. Néhány éve történt, azóta jogerős ítélettel zárult emberölés esetében például egy szegedi, egy pécsi és egy fővárosi kutya jutott egymástól függetlenül ugyanarra az eredményre.

A nyomkövető kutyák szintén kifino-

mult érzékkel rendelkeznek, de ők már te-repen is dolgoznak, általában a bűncselekmény után három-négy órával érnek a helyszínre. Megtéveszteni elég nehezen lehet ezeket az ebeket is. Egy ilyen nyomkövető segítségével kerültek kézre az üllési benzinkút kirablói is. Az ott felejtett táskák szagmintája alapján a nyomozókat a kutya elvezette arra a helyre, ahonnan a tettesek megfigyelték a töltőállomást, illetve azt az utat is behatárolta, amerre menekültek.

– Kiképezett nyomkövető kutyák szinte minden kapitányságon vannak – mondta Blaskó István bűnügyi technikus és nyomozó kutyavezető. Az urbanizáció nehezíti a nyomkövető kutyák munkáját, hiszen egyre több az elterelő, kutyákat megtévesztő szag. A kiképzők a kihívásokkal próbálnak lépést tartani: a kutyák naponta tréningeznek, gyakran tíz-tizenöt éves szagmintákat tesznek elébük, hogy a szaglászuk minél kifinomultabb legyen.

Időutazáson a vadasparkban

Egy régi magyar háziállat. Egykor közismert volt – ma már őt is vadasparkban kell bemutatni

Fotó: Schmidt Andrea

Hagyományörző tanyai udvart is láthatnak most már a gyerekek a Szegedi Vadasparkban. Egykor mindennapi, ma már ritkaságszámba menő háziállatok láthatók itt, múltidéző – az egykori valóság megismerését segítő – környezetben.

Svájchban a városi gyerekek – a nemzetközi legendárium szerint – azt hiszik a Milka-csoki tehénábráján alapján, hogy a tehén eredetileg lila. A szegedi gyerekeket ez a veszély ma már nem fenyegeti, mert a Szegedi Vadasparkban most már láthatnak tehenet, mégpedig hamisítatlan magyar tarkát.

Ennek a fajtnak a bemutatása fontos: nemcsak a szürke marhából van kevés, hanem a tarkából is – amióta Nyugat-Európából behozták a fekete-fehér

húsmarhákat, és az eredeti, itt kialakult pirostarka fajta egyedei azokkal keveredtek. – Persze nem önmagában mutatja be a tehenet a vadaspark, hanem a hagyományörző dél-alföldi tanyai udvar egyik lakójaként. Társai: a pödrött szarvú rackajuh, a ló, a szamár, a mangalica, s az erdélyi kendermagos tyúkok. És galambdúcban a galambok, a galambdúc érdekessége, hogy a szegedi polgármesteri hivatal titkárságán látható, régies-régi festmény ábrázolta galambház alapján készült „élethű” darab – mondja Veprik Róbert, a vadaspark megbízott igazgatója.

Nem csupán az állatok érdekesekek itt: a környezetük is. Százéves szekér áll az udvaron, mellette rekonstruált kereköl, nádtetővel, amelyet „eredeti”, hortobágyi nádazók húztak föl – itt, a környéken

már nem lehetett találni ehhez értő szakembert. Maga a kereköl sokkal több, mint egy „kerek ól” – az emberiség őstörténetében építettek ilyeneket, s szinte hihetetlen, hogy ez a tudás, nemzedékről nemzedékre megőrződött, és az országban néhány helyen mai napig fennmaradt ilyen létesítmény. Például Szentes környékén is – ennek utánzása vadasparki. Az őseépítményben – eredeti funkciójától eltérően – a látogató csoportok helyet foglalhatnak, s mintegy időutazás keretében megbeszélhetik az intézmény zoopedagógusával a látottakat. Magát a tanyaudvart kerítés veszi körül – elkülönül tehát a vadaspark egészétől. Létrehozását a szegedi önkormányzat, illetve a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma támogatta.

F. CS.

Nyertes pályázat után kálvária

Több pénz folyik el

Naponta kell megküzdeniük a közbeszerzési eljárás abszurd elvárásaival a szegedi egyetem kutatóinak. A több százmilliós pályázatokat nyerő tudósok szerint idejük, energiájuk jelentős részét erre pazarolják. A kifizetések csúsznak, így a kutatók a műszereket, alapanyagokat jóval drágábban szerezhetik be.

Mindig örömteli, ha arról számolhat be egy sajtóorgánium: újabb pályázati pénzt nyert valamelyik egyetem kutatócsoportja, tanszéke – főként, ha olyan városban történik mindez, mint Szeged, amely deklaráltan a tudásiparra épít. A pályázat sikere azonban nem biztos, hogy segíti a kutatók munkáját.

Dékány Imre, az SZTE TTK kolloidkémiai tanszékének vezetője, tudományos és nemzetközi kapcsolatokért felelős rektorhelyettes még januárban hívott össze gyűlést, ahol az ötven legeredményesebben pályázó professzor túrheteránnak minősítette a közbeszerzési törvény jelenlegi szabályozását. Szerintük munka- és szabadidejük jelentős része azzal telik, hogy az állami pályázatok adminisztrációját látják el. A rektorhelyettes elmondta: ha például egy műszaki eszköz beszerzéséhez szükséges tenderkiírásban hiányzik egy jelentéktelen paraméter, vagy egy kisebb számbeli hibát ejtenek, a minisztériumi háttérintézmények rögtön visszadobják az elszámolást, vagy egy elutasított konkurens cég támadhatja meg a közbeszerzési eljárást.

– Maga a tenderezési folyamat is hónapokig tart, a fenntartások miatt további hónapokat csúszunk, a kifizetéseket eltolják, és még mindig nincs műszerem – jellemezte az abszurd helyzetet az egyetem többmilliárdnyi pályázati pénzfelhasználását felügyelő akadémikus. Hozzátette: a kutatásban mindennap számít, a kiesés

leamaradást, a világszínvonalú eredmények elmaradását jelentheti. A professzor szerint a leghosszantóbb mégis az, hogy a közbeszerzésen kívül akár harminc-ötven százalékkal olcsóbban is megvásárolhatók lennének ugyanazon műszerek, alapanyagok, alkatrészek, a törvény miatt mégis a magasabb árak kiegyenlítésére kényszerülnek. Dékány Imre elmondta: a magyar közbeszerzési törvény az unióra hivatkozva, de annál lényegesen szigorúbb követelményeket szab, teljesen fölöslegesen. A jelenség ellen, a törvény megváltoztatásáért országos aláírásgyűjtés kezdődött. E kezdeményezéshez több ezer kutató csatlakozott eddig.

T. R.

NAPI ABSZURDUMOK

– A központi pályázatoknál nem fogadják el a teljes rezsiköltségünk beszámítását, csak azét a helyiségét, ahol az adott pályázattal kapcsolatos kutatás folyik. Mivel az egyetemet amúgy is a helyhiány jellemzi, kutatáshoz minden helyiséget használunk. Ez a szabály nonszensz – mondta Kovács Kornél, egyetemi tanár, a biotechnológiai tanszék vezetője. Hozzátette: a kéthavonta változó szabályok, és a lassú kifizetési rendszer miatt egyre több az olyan kutató, aki nem pályázik, mert nem akar ennyi nyűgöt a nyakába venni. Kemény Lajosnak, a bőrgyógyászati és allergológiai klinika tanszékvezetőjének a mindennapi vegyszerrendelésben is fennakadást okoz a közbeszerzés. A különféle tanszékek szükségleteit összeadják, a szereket az egyetem a közbeszerzési eljárásban nyertes cégtől rendeli meg – amelynek azonban gyakran nincs számukra megfelelő alapanyaga. Így aztán a nyertesnek keresztül megrendelik a mással nem helyettesíthető vegyszert – tizenöt százalékos felárral.